

Økonomiske resultater

Kommunens økonomi er fortsat fornuftig; men med store budgetudfordringer på nogle områder – der er behov for opbremsning og initiativer til budgetoverholdelse på både kort og lang sigt

Kommunens økonomiske situation er fortsat fornuftig set i lyset af, at kommunen har en pæn kassebeholdning; men der er store budgetudfordringer på nogle af de store velfærdsområder og på de specialiserede områder, hvor der ses en kontinuerlig vækst i udgifterne år for år. Det er derfor nødvendigt at holde skarpt fokus på økonomien hele vejen rundt og iværksætte tiltag, der kan medvirke til både en opbremsning i og finansiering af udgiftsudviklingen.

Kommunen har et udgiftsbehov, der ligger over landsgennemsnittet og et indtægtsgrundlag, der ligger under landsgennemsnittet. Det betyder, at sammensætningen af borgere i vores kommune gør, at vi samlet set tjener mindre og dermed betaler mindre i skat end landsgennemsnittet samtidig med, at vi som borgere samlet set har behov for kommunale ydelser over landsgennemsnittet.

Ubalancen mellem udgiftsbehov og indtægtsgrundlag giver et økonomisk og styringsmæssigt pres og det ses i de budgetudfordringer, der er på flere områder.

Derfor er der fortsat behov for en fokuseret økonomisk styring. Det forhenværende byråd vedtog i marts 2018 en økonomisk politik bestående af syv grundpiller, som fortsat er gældende:

- Overskud på den strukturelle drift på minimum 190 millioner kroner årligt
- Nedbringelse af den langfristede gæld med minimum 150 millioner kroner i denne byrådsperiode (2018-2021)
- Gennemsnitslikviditeten skal være på minimum 350 millioner kroner ved udgangen af denne byrådsperiode
- Anlægsniveauet skal være på minimum 130 millioner kroner om året
- Der skal fortsat arbejdes med optimering af kommunens driftsområder
- Der gives ikke ufinansierede tillægsbevillinger og udvalgene skal overholde budgetrammerne og fremlægge forslag til kompenserende besparelser ved budgetudfordringer på områderne
- Der arbejdes for at få et højere udskrivningsgrundlag og dermed flere skatteindtægter. Det skal blandt andet ske gennem salg af byggegrunde og flere tilflyttere.

Det er denne økonomiske politik, der har været og er grundlaget for økonomistyringen i kommunen. Den økonomiske politik er vigtig, idet en bæredygtig økonomi med budgetoverholdelse er fundamentet for en fortsat stabil drift og udvikling af kommunen.

Udover den økonomiske politik danner økonomistyringsretningslinjerne rammen for økonomistyringen i kommunen. Retningslinjerne beskriver blandt andet, at alle udvalg skal lægge et budget i balance og ved udsigt til budgetoverskridelser skal udvalget iværksætte tiltag, der sikrer, at budgettet for udvalget kan overholdes. Dette er ikke lykkedes på alle udvalgsområder i 2023.

Byrådet har i forbindelse med råderumsprocessen til budget 2024 besluttet, at Den økonomiske politik og økonomistyringsretningslinjerne skal revideres i løbet af 1. halvår 2024. Byrådet træffer beslutning om ny økonomisk politik og økonomistyringsregler i juni 2024.

Næstved Kommunes resultat for 2023

I tabellen nedenfor kan Næstved Kommunes resultat for 2023 ses.

Opstillingen er lavet i forhold til, om beløbet går ind eller ud af kassen. Derfor betyder +indtægter og - udgifter.

	A	B	C	D	E
Resultatopgørelse 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2023	Korrigeret budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse opr. budget	Afvigelse korr. budget
Driftsindtægter					
Skat/tilskud udligning	5.871.902	5.957.857	5.971.517	99.616	13.661
Nettodriftsudgifter (ekskl. forsyning og ældreboliger)					
Serviceudgifter	-3.925.224	-4.063.868	-3.960.923	-35.699	102.945
Overførselsudgifter	-1.301.632	-1.345.012	-1.317.515	-15.883	27.497
Forsikrede ledige	-122.812	-132.978	-130.735	-7.923	2.243
Aktivitetsbestemt medfinansiering	-378.700	-373.012	-374.879	3.821	-1.867
Den centrale refusionsordning	55.293	57.363	79.104	23.811	21.741
Feriefond	0	0	0	0	0
Nettodriftsudgifter i alt	-5.673.075	-5.857.507	-5.704.948	-31.873	152.559
Renter (ekskl. ældreboliger)	-5.176	2.665	9.968	15.144	7.303
Resultat af ordinær drift	193.651	103.015	276.538	82.887	173.523
Nettoanlægsudgifter (ekskl. forsyning og ældreboliger)					
Øvrig anlæg	-131.586	-345.491	-263.319	-131.733	82.172
Anlæg i alt					
Resultat af skattefinansierede område	62.065	-242.476	13.219	-48.846	255.695
Optagne lån	27.750	0	0	-27.750	0
Afdrag på langfristet gæld (ekskl. ældreboliger)	-85.956	-89.724	-89.900	-3.944	-176
Øvrige finansfor skydninger	-19.730	-69.408	-29.332	-9.602	40.076
Samlet balance på det skattefinansierede område	-15.871	-401.608	-106.013	-90.142	295.595
Resultat af det brugerfinansierede område	-222	-222	17.194	17.417	17.417
Resultat af Ældreboliger	-80	-80	4.116	4.196	4.196
Resultat i alt	-16.173	-401.910	-84.703	-68.529	317.208

Kolonne A-C: +=indtægt, -=udgift

Kolonne D-E: +=overskud, -=underskud

Næstved Kommune har overskud på 276,5 millioner kroner på driften

Næstved Kommune kom ud af 2023 med et overskud på den ordinære drift på 276,5 millioner kroner mod et budgetteret overskud på 193,7 millioner kroner. Resultatet opfylder dermed Byrådets mål om et overskud på den ordinære drift på minimum 190 millioner kroner.

Ordinær drift er resultatet af kommunens skatte-, tilskud/udlignings- samt driftsindtægter og refusioner fratrukket kommunens samlede driftsudgifter til f.eks. skoler, daginstitutioner, ældre, handicappede, arbejdsmarked, sundhed, veje, miljø, administration mv.

Det ordinære driftsresultat er 82,9 millioner kroner bedre end det oprindelige budget og 173,5 millioner kroner bedre end det korrigerede budget.

Hovedårsagen til det forbedrede driftsresultat i forhold til oprindeligt budgetteret er primært, at kommunen har haft væsentligt højere indtægter på skat, tilskud og udligning samt på renter og refusioner. Til gengæld har kommunen haft højere serviceudgifter og overførselsudgifter end oprindeligt budgetteret.

Det skal bemærkes, at kommunens udgifter til arbejdsmarkedsområdet (overførsler og forsikrede ledige) er blevet reguleret fra staten, hvor kommunen har modtaget cirka 47 millioner kroner i bloktilskud i forbindelse med midtvejsreguleringen af kommunernes udgifter til området. Denne regulering slår ikke igennem på det oprindelige budget. I forhold til det korrigerede budget, er der et overskud på arbejdsmarkedsområdet (overførsler og forsikrede ledige) på 29,7 millioner kroner.

Serviceudgifterne ligger over det budgetterede i Næstved; men under den samlede ramme for kommunerne under ét

Budgettet for 2023 var vedtaget med serviceudgifter på 3.925,2 millioner kroner. Serviceudgifterne har i regnskabet været på 3.960,9 millioner kroner, hvilket er et realiseret underskud på serviceudgifter på 35,7 millioner kroner i forhold til oprindeligt budget. Underskuddet skyldes primært pris- og lønudvikling og Ukraineudgifter; men også et underskud på Socialudvalgets og Børne- og Uddannelsesudvalgets områder, der er dækket delvist ind med midler fra Økonomiudvalgets område. Kommunens serviceudgifter er i løbet af året korrigeret for pris- og lønudvikling samt Ukraineudgifter mv. Når der tages højde for den korrigerede serviceramme har Næstved Kommune ikke overskredet serviceudgifterne.

Hvis kommunerne under ét overskrider den samlede ramme på serviceudgifter, vil alle kommuner blive trukket forholdsmæssigt i bloktilskud året efter i den kollektive straf. Derfor har alle kommuner en fælles interesse i samlet at overholde denne ramme. Herudover vil de kommuner, der overskrider serviceudgifterne ligeledes blive ramt af en individuel straf. Serviceudgifter er de samlede nettodriftsudgifter eksklusive udgifter til f.eks. arbejdsmarkedsoverførsler og aktivitetsbestemt medfinansiering af sygehus- og sundhedsvæsenet samt indtægter fra den centrale refusionsordning.

Kommunernes foreløbige regnskab viser, at kommunerne i 2023 havde et overskud på den samlede serviceramme med 0,9 milliarder kroner. Dermed bliver der ingen sanktion for Næstved Kommunes overskridelse af servicerammen, da andre kommuner har brugt mindre end deres serviceramme. På anlægsområdet er der brugt omkring 1,7 milliarder kroner mere end aftalt med regeringen. Der er ikke en automatisk sanktion på anlægsregnskabet. Det vil i givet fald skulle besluttes konkret i folketinget.

Stort set alle udvalg har overskud; men det dækker over store udsving

Det er alene Plan-, Teknik- og Lokaldemokratiudvalget samt Socialudvalget, der kommer ud med et underskud på knap 0,3 millioner kroner hver. Flere af udvalgsresultaterne dækker dog over større udsving.

Socialudvalget lander på et samlet underskud på 0,3 millioner kroner inklusiv aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsområdet. Dette resultat er opnået efter udvalgets beslutning om en

række kompenserende besparelser i løbet af 2023 samt en ekstra budgettildeling på 29,2 millioner kroner i forbindelse med budgetkontrollen pr. 1. september 2023. Den ekstra bevilling blev primært finansieret af overskud på tværgående puljer under Økonomiudvalget. Resultatet dækker over underskud på fagområdet handicap og psykiatri og overskud på fagområde ældre, et samlet underskud på fagområderne på 3,3 millioner kroner. I forbindelse med regnskabsafslutningen er underskuddet på handicap og psykiatri delvist finansieret af overskud på handicapvirksomhederne, som dermed ikke får overført deres overskud til 2024 samt eftergivelse af de resterende 2,2 millioner kroners underskud. Eftergivelsen er finansieret af overskud på Økonomiudvalgets område i 2023.

Børne- og Uddannelsesudvalget kommer ud af regnskab 2023 med et samlet overskud på 17,9 millioner kroner. Dette resultat dækker dog over underskud på fagområderne (centralt niveau) på både Børn og Unge samt Undervisning (primært specialundervisning) og overskud på virksomhederne på områderne. Dette resultat er ligeledes efter, at udvalget har truffet beslutning om en række kompenserende besparelser i løbet af 2023.

Der er underskud på fagområdet Børn og Unge på 11,4 millioner kroner og på fagområdet Undervisning på 3,7 millioner kroner. Hele underskuddet på udvalgets område er dækket af henholdsvis overskud på virksomheder, som dermed ikke får deres overskud overført til 2024 og eftergivelse af det resterende underskud. Eftergivelsen er finansieret af overskud på Økonomiudvalgets område i 2023. Børne- og Uddannelsesudvalget får samlet eftergivet underskud for 11,2 millioner kroner.

Budgetudfordringerne på både Socialudvalgets og Børne- og Uddannelsesudvalgets område fortsætter ind i 2024 og frem og der er derfor primo 2024 iværksat yderligere tiltag, der skal være med til dels at bremse udgiftsvæksten på udvalgenes område og dels dække de ventede budgetudfordringer.

Derudover er der ventet budgetudfordringer i 2024 på kollektiv trafik og vintervedligeholdelse (snerydning, saltning mv.) under **Plan-, Teknik- og Lokaldemokratiudvalget**. Alle tre udvalg bliver forelagt forslag til kompenserende besparelser i foråret 2024.

Med de budgetudfordringer, der vurderes på de tre udvalg ved budgetkontrollen pr. 1. marts 2024, og udsigt til, at øvrige udvalg i et vist omfang også bruger deres budgetramme, vurderes der i budgetkontrollen en stor overskridelse af servicerammen i 2024. Det skal vurderes, om der igen i 2024 er brug for opbremsning af forbruget i kommunen for at imødegå dette.

Ukraineudgifter er dækket med 100 %

Næstved Kommune har i 2023 modtaget 12,8 millioner kroner til at dække Ukraineudgifter i 2023. Der har primært været udgifter til boligindplacering, dagpasning, skole samt diverse ydelser. Kompensationen fra staten dækker præcis den udgift, kommunen har forventet at afholde udgifter for ift. Ukraine. Alle områder har fået dækket udgifter relateret til Ukraine fra en tværgående pulje under Økonomiudvalget i forbindelse med budgetkontrollen pr. 1. september 2023.

Puljen er fordelt til følgende områder:

Undervisning	5.801.000
Børn og Unge	1.873.000
Center for Arbejdsmarked	1.833.000
Arbejdsmarked (foranstaltningssområdet)	1.335.000
Ejendomme	980.000
Center for Dagtilbud og Skole	636.000
Dagtilbud	300.000
I alt	12.758.000

Der er ikke foretaget nogen revurdering af Ukrainekompensationen i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Kommunen har gennemført anlæg for 263,3 millioner kroner

De samlede anlægsudgifter er med 263,3 millioner kroner i 2023 væsentligt højere end det oprindeligt budgetterede anlægsniveau på 131,6 millioner kroner. Det skyldes, at en stor del af de anlægsprojekter, der er overført fra tidligere budgetår, er gennemført i 2023.

Der er i marts 2023 overført uforbrugte anlægsmidler fra budget 2022 til budget 2023 og givet bevillingsændringer ved årets budgetkontroller, så det korrigerede budget for 2023 udgør 345,5 millioner kroner. Der er dermed brugt 131,7 millioner kroner af de overførte midler. Der resterer fortsat 82,2 millioner kroner i forhold til det korrigerede budget. Det skyldes primært ny svømmehal, ny daginstitution, byggemodningsprojekter og nye almene ældreboliger. Der er anlægsoverførsler fra 2023 til 2024 på 82,2 millioner kroner.

Kommunen har haft renteindtægter på 10,0 millioner kroner

Der var oprindeligt budgetteret med nettorenteudgifter på 5,2 millioner kroner. Der har været nettorenteindtægter for 10,0 millioner kroner og dermed har kommunen fået 15,1 millioner kroner mere i rente end oprindeligt budgetteret. Det skyldes primært afkast på kommunens investeringer og højere rente på indestående i kommunens daglige pengeinstitut.

Gennemsnitslikviditeten udgør 635 millioner kroner ved udgangen af 2023 – den forventes at falde i både 2024 og 2025

Ses alle udgifter og indtægter under ét, kan Næstved Kommunes resultat for 2023 opgøres til et underskud/ændring af likviditeten på 84,7 millioner kroner mod et oprindeligt budgetteret underskud på 16,2 millioner kroner. Regnskabsresultatet er dermed 68,5 millioner kroner værre end oprindeligt budgetteret. Det skyldes primært, at kommunen har gennemført en væsentlig del af de budgetterede og overførte anlægsprojekter, så anlægsoverførslen fra 2022 er halveret i løbet af 2023. Derudover er der brugt 31,9 millioner kroner mere på drift. De yderligere drifts- og anlægsudgifter modsvares i 2023-resultatet delvist af ekstra indtægter på skatter, tilskud, udligning, refusioner og renter.

Den faktiske kassebeholdning pr. 31. december 2023 var på 256,3 millioner kroner.

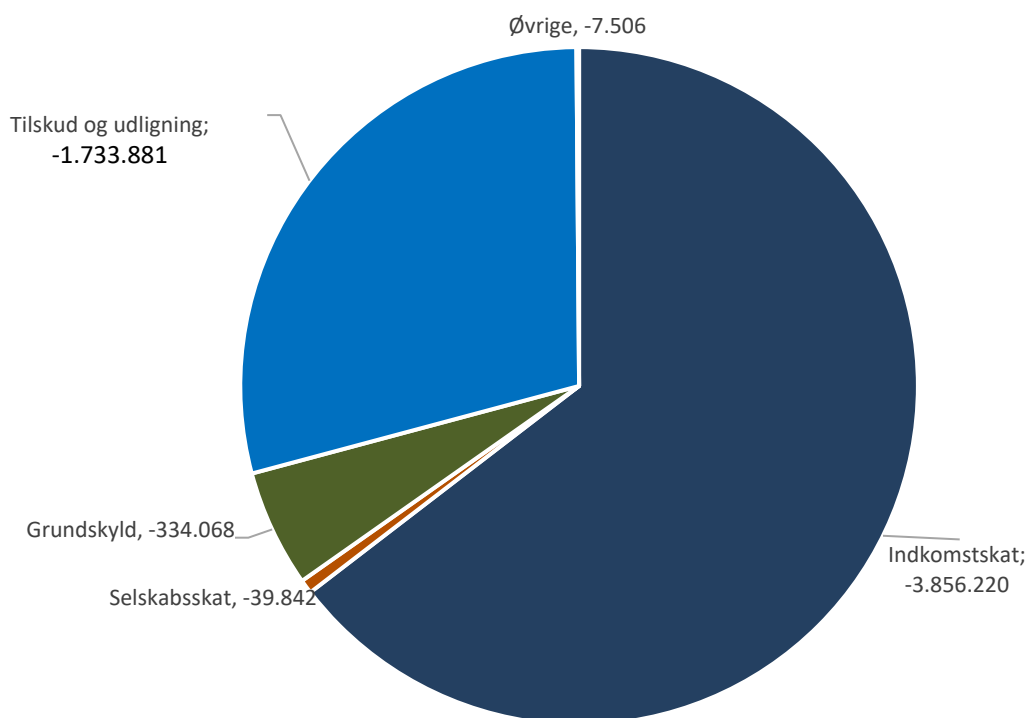
Kommunens gennemsnitslikviditet var på 635 millioner kroner ved udgangen af 2023. Det er en pæn høj gennemsnitslikviditet, selvom den er faldet med ca. 84 millioner kroner siden regnskab 2022. Beholdningen skal primært bruges til at dække de store overskud på cirka 219 millioner kroner, der budgetmæssigt er overført fra 2023 til 2024 på drift og anlæg.

Med en gennemsnitslikviditet på 635 millioner kroner er byrådets økonomiske mål om en gennemsnitslikviditet på minimum 350 millioner kroner opfyldt.

Hvor kommer pengene fra?

Næstved Kommunes indtægter består af henholdsvis finansieringsindtægter samt drifts- og anlægsindtægter. Finansieringsindtægterne er skatteindtægter som indkomstskat, selskabsskat og ejendomsskat samt indtægter fra tilskuds- og udligningsordninger. Drifts- og anlægsindtægter er blandt andet brugerbetaling for dagtilbudspladser, entreindtægter fra svømmehaller, betaling for kurser, salg af bygninger og ikke mindst refusioner fra staten, som eksempelvis dækker en del af udgiften til førtidspension, kontanthjælp og dagpenge til forsikrede ledige. Endelig har kommunen renteindtægter.

Næstved Kommunes finansieringsindtægter 2023, 1.000 kroner

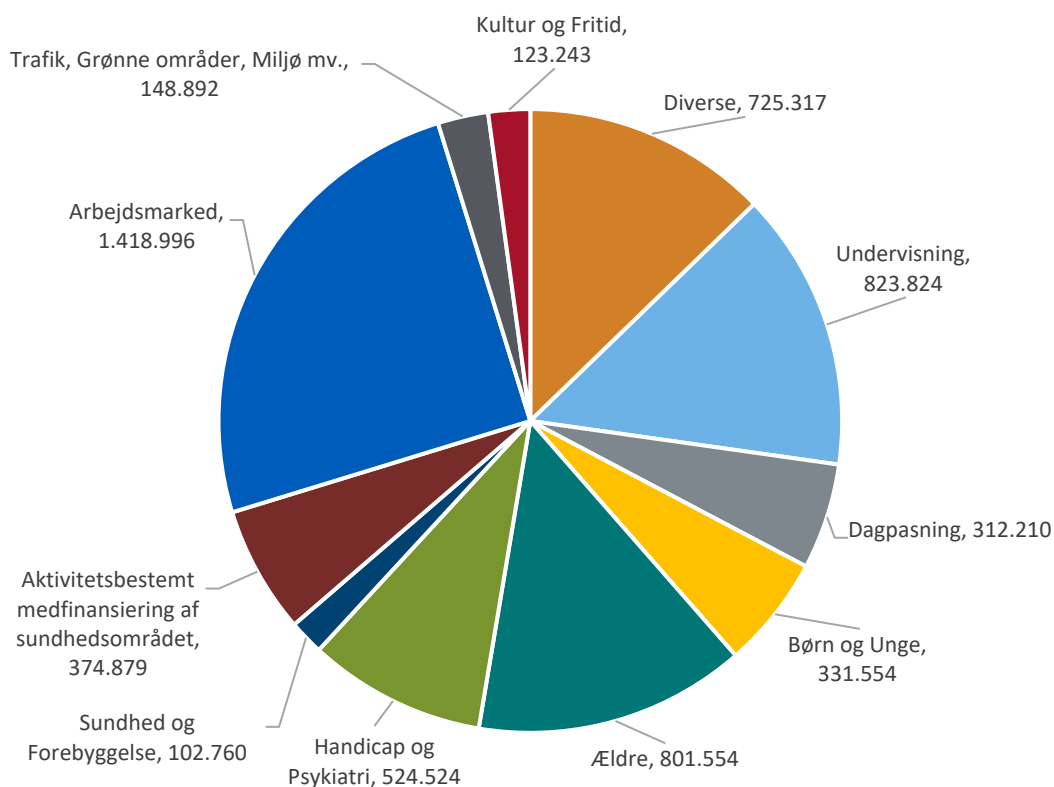
Diagrammet ovenfor viser, at kommunens finansieringsindtægter primært kommer fra indkomstskatter, som udgør 64,6 % af finansieringsindtægterne, mens tilskud og udligning udgør 29,0 % af finansieringsindtægterne. Resten af indtægterne stammer fra grundskyld, selskabsskat og øvrige finansieringsindtægter, svarende til 6,4 %.

Hvad bliver pengene brugt til?

Næstved Kommunes udgifter består af driftsudgifter og anlægsudgifter. Driftsudgifterne indeholder blandt andet udgifter til overførsler og udgifter til opretholdelse og udvikling af de serviceydelser, kommunen tilbyder borgerne, som eksempelvis dagtilbud, ældrepleje, genoptræning, undervisning i folkeskolen med videre. Anlægsudgifter består af udgifter til vedligeholdelse og forbedring af kommunens ejendomme, veje og naturområder, anskaffelse af nyt materiel, nyopførelse af bygninger eller anlæg af veje. Endelig har kommunen også renteudgifter.

I Næstved Kommunes regnskab indgår også forsyningsområdet, der sørger for renovation. Forsyningsområdet er udskilt fra kommunens øvrige aktiviteter, fordi det drives i et "hvile-i-sig-selv princip". Det betyder, at kommunen ikke på lang sigt må skabe over- eller underskud ved driften af forsyningsområdet, men kun opkræve borgerne, hvad der svarer til de udgifter, der afholdes ved renovationsopgaven. Der skelnes derfor i regnskabet mellem skattefinansierede aktiviteter og forsyningsområdet.

Næstved Kommunes nettodriftsudgifter 2023, 1.000 kroner

Note: Diverse er en samlet opgørelse for Politikere, IT, Administration, Tværgående puljer samt Jord og Bygninger. Nettodriftsudgifter på Trafik, Grønne områder, Miljø mv. er inkl. forsyningsområdet.

Diagrammet viser de enkelte områders nettodriftsudgifter for 2023, hvilket vil sige, at det er lavet på baggrund af driftsudgifter og -indtægter inklusive refusion fra staten.

Ud over nettodriftsudgifterne har kommunen haft nettoanlægsudgifter samt udgifter til afdrag og renter på lån.

Uddybende bemærkninger til de enkelte områder kan læses i afsnittet "Specielle bemærkninger" i bilagssamlingen til regnskabet på naestved.dk.

Hvad sker der, hvis der er overskud eller underskud på et område?

Overordnet er der en forventning om, at de budgetter, der er afsat til de enkelte områder, bliver overholdt. Alligevel er der ofte enten et overskud eller et underskud på de forskellige områder.

Driftsbudgetterne bliver tildelt som henholdsvis virksomhedsrammer og driftsbudgetter til fagområderne. En virksomhedsramme er det budget, hver enkelt af kommunens virksomheder (f.eks. et bo- og naboskab, en skole, et ældrecenter mv.) bliver givet ved budgetårets start. Et driftsbudget til fagområdet er budget til et område, der går på tværs af virksomheder som fx anbringelser af børn og unge eller fællesudgifter på dagtilbuds- og skoleområdet. På virksomhederne overføres overskud på op til 2 % af budgettet som hovedregel til næste budgetår, hvor det kan anvendes, mens et underskud fuldt ud bliver overført til næste budgetår, hvor det skal afdrages helt eller delvist.

Overskud på driftsbudgetter på fagområderne kan overføres til året efter. Der er dog ingen automatik i overførsel af overskud. I tilfælde af, at der bevilges overført et overskud skal udvalget som hovedregel afsætte beløbet som bufferpulje til at imødegå underskud på udvalgets område. Er der minimale usikkerheder på udvalgets område, kan beløbet disponeres, dvs. at der kan sættes nye aktiviteter i gang. Underskud på driftsbudgetter på fagområder bliver som udgangspunkt overført til året efter.

Der kan som hovedregel hverken overføres over- eller underskud på arbejdsmarkedsområdet og på aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsudgifter.

Det er Byrådet, der træffer endelig beslutning om overførsel af underskud og overskud til næste år.